

Davorin Jenko zavzemlje zaslužno mesto med našimi starejšimi skladatelji, kakor so bili: Rihar, Potočnik, Fleišman, oba Maška, Vilhar in brata Ipavca. Kakor ti njegovi tovariši, tako se je tudi Jenko poglobil v našo narodno pesem in našel v njej vso tisto mehkost in čudovito melodioznost, ki jo je znal vdahnuti svojim globoko občutenim skladbam. Zato nam te skladbe še danes sezajo do srca in bude spoštovanje in hvaležnost do tega vrlega moža, ki mu bodi med nami nesmrten spomin!

Majka, ne žaluj! . . .

*Oj, sinica priletela,
majki je na okno sela:
„Cicifuj, cicifuj,
majka, ne žaluj! . . .“*

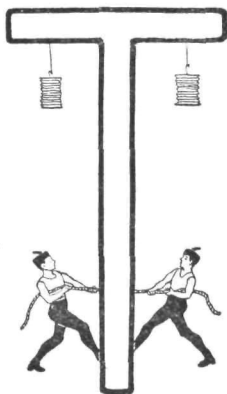
*Pod nebo je odletela,
ko je pesemco zapela;
o pod oknom črni vran
tožil je ves dolgi dan. . .*

Davorinov.

SLOVAN SLOVANOV:

Mraz.

isto leto je padel meter debel sneg. Nato je posijalo solnce, sneg se je pričel tajati, nakar je pribučala burja. Zažvižgalo je okolo hiše, in okna so zašklepetala. Iz tajajočega se snega je nastala ledena plast . . .

»Kaj bo, če ne odjenja? Kurjave zmanjkuje, mraz pa vedno hujši. Še teden lahko skromno kurim, potem bomo pa jedli sirovo in se greli ob mrzli peči.«

Kajžarjeva Meta je tarnala, mož se je pa zravnal in odšel. Neprijetno mu je bilo, poslušati to javkanje. Vedel je, da bo tako, ker je šele januar, in ni bilo torej še misliti na pomlad, ali sitno se mu je zdelo, zdaj govoriti o tem, ko je v drvarnici še kupček polen, napravljenih iz panjev. Vse je šlo, in prišla je vrsta tudi nanje.

Kajžar Štefan je bil eden tistih ljudi, ki drže križem roke, ko je že polovica hiše v plamenu. »Zmanjkalo bo kurjave, in nič drugače se ne more zgoditi« — je pomislil; »mrzla zima, kurjave malo. Kajžar je kajžar. Gre v gozd in še sekire ne sme vzeti s seboj, ker nima nič lastnega gozda. Suhljad, da, suhljad; ampak Bog je dopustil, da so zrasla mogočna drevesa, in po vseh tistih krajih je nastanil ljudi, češ, vsega imate dovolj: sedaj živite in mi služite! — Jaz pa imam krompir, pa nimam drv, da bi ga skuhal. Sosed pa gre v gozd, poseka mogočne bukve, naredi drv, njemu da trhlene. Kako gre to skupaj? ... On preveč, jaz premalo. Kdo mu je dovolil vzeti ves gozd? Ali Bog ali človek? ... Tako je prišlo in nič drugače.«

Tako je modroval mož, ki mu je zaradi gorja in skrbi že temnel um, in je legel na slamo v kotu hleva.

Burja je pela svojo žalostno in mrzlo pesem, mati je pa pokladala v peč drv in jokala.

Mraz ni odjenjal, okna so bila ves dan do vrha zamrznjena.

»Zebe, mama, zebe!« je rekel sin Gašper in se tesneje zavil v star kožuh. »Mama, zakaj bolj ne zakurite?«

Mala hčerka je dejala:

»Oče, prinesite polen, da mati zakurijo; potem pojdemo na peč in se bomo greti...«

Oče se je zravnal. »Zebe jih,« je pomislil. Zbolelo ga je v srcu, in tudi njega je pretresel mraz od nog do glave. Naslonil se je na mizo in premišljal:

»V gozd? Prevelika nevarnost. Kje drugje? Drvarnica prazna. Ali naj sežgem orodje? S čim bom potem spomladi kopal in sadil?...«

Vendar mu je prišla v glavo dobra misel: »Ležim lahko na tleh, postelja je stara; za prvi trenutek bo že.«

Vzel je sekiro in udaril po postelji, in tedaj se mu je utrnila solza iz očesa...

»Kar je, to je!« in udaril je močneje, da so letele iveri v zrak. Otroci so zavriskali veselja in nesli kurjavo materi pred peč...

Zažarela je peč, in zapuhtela je po izbi gorkota.

Otroci so vriskali veselja, oče je pa skril obraz in rekel:

»Oj, mraz — oj, gorje!...«

Cvetka.

Snežec pokrili je plan in goró,
cvetke umrle so;
v varnem zatišju pod skalami
cvetko oči mi zazrle so.

Bog te ohrani, presrečni cvet,
v varnem zatišju skalin!
Kadar vzrle te bodo oči,
zbujal na pomlad mi boš spomin...

Borisov.

